

Sandvikens Familjecentrals Öppna förskola

Kvalitetsredovisning 2016-2017

Organisation

Ansvarig för verksamheten är förskolechef Katarina Nyström.

Pia Wester, förskollärare, spädbarnsmassageinstruktör, utbildad i lösningsinriktade samtal, Marte-meo terapeut m.m. har 100% tjänstgöring i verksamheten. Heléne Kingdahl, förskollärare, spädbarnsmassageinstruktör, danslärare i relation till barn och vuxna är anställd 100% i verksamheten sedan november 2016. Båda förskollärarna ansvarar för planering och genomförande av verksamheten.

Under våren har det beslutats att det ska finnas en samordnare 20% på familjecentralen fr.o.m. terminsstart hösten 2017, för att driva familjecentralens gemensamma arbete framåt. Heléne Kingdahl kommer att tjänstgöra som samordnare 20% och förskollärare 80% under hösten 2017 varefter det ska göras en utvärdering av tjänsten.

Den ökade tjänstgöringsgraden på öppna förskolan har lett till utökade öppettider och förbättrat arbetsmiljön då ensamarbetet i stort sett eliminerats, om man bortser från semestrar.

Flera familjer kan delta i spädbarnsmassagegrupper då det idag finns två instruktörer. Heléne påbörjade en instruktörsutbildning under hösten och kunde starta med egna grupper under våren.

Föräldragrupps verksamhet i samverkan med BHV har förstärkts med temat motorik och babycafé har tillkommit som utökad verksamhet pga. personalförstärkning.

Det har skett ett utökat samarbete med socionomen i arbetet med Trygghetscirkelns föräldraskap. Grupper i föräldraprogrammet har startat kontinuerligt sedan november 2016 på torsdag em. och kvällar. Pia har deltagit i grupperna och kommer att gå utbildning i Trygghetscirkelns föräldraskap under hösten 2017.

Vi konstaterar att det var ett mycket bra ledningsbeslut att nyanställa personal på familjecentralens öppna förskola både arbetsmiljömässigt och innehållsmässigt i verksamheten.

Samverkan som ska ske med BHV, MHV har även under detta år hankat sig fram pga. att strukturen och förutsättningarna på BHV och MHV varit sviktande och mycket arbete kvarstår för att skapa en väl fungerande familjecentral. Förhoppningarna är att strukturen för samverkan ska fungera bättre då vi från hösten har en samordnare.

Positivt för samverkan med BHV är att det har gjorts en gemensam genomgripande planering av höstens föräldragrupper. Det är en bra grund för vårt fortsatta samverkansarbete och de som är nyanställda på BVC har fått en uppfattning om hur strukturen ser ut i föräldragrupsarbetet. Förhoppningen är att alla föräldrar som önskar ska kunna delta i föräldragrupperna. Idag är det endast förstagångsgångs föräldrar som erbjuds platser. Öppna förskolan lokaler är bokade torsdagar fm för föräldragrupsarbete.

Instagram används i dag som en genomgripande informationskanal. Det finns en länk på vår hemsida till Instagram, det betyder att alla som söker digitalt kan få information om vad som händer på öppna förskolan. Vi rekommenderar ett besök på Instagram där kan man se en del av våra aktiviteter i den allmänt öppna verksamheten under året.

Familjecentralens nya hemsida blev klar under våren 2016. Hemsidan är informativ och välkommande. Förskolans personal har tagit ansvar för att färdigställa hemsidan som skulle vara klar under hösten. BVC och MVC har inte haft tid och möjlighet. ”Bättre sent än aldrig”.

Riktade grupper som erbjuds på öppna förskolan har varit babymassage, föräldragrupper, babyrytmik, trygghetscirkeln och babycafé. Trygghetscirkeln i samverkan med socionomen.

Svenska kyrkan har även i år bidragit med en fritidsledare en förmiddag per vecka vilket utmynnar i en populär sångsamling på fredagarna.

Samarbetet med Biblioteket har utmynnat i en positiv samverkan för att stimulera språkutvecklingen hos de minsta barnen upp till fem år. Vårt kapprumsbibliotek blev invigt i september med underhållning av Anders ”Kråkan” och med många besökare. Det är roligt att se att de minsta barnen gärna lånar böcker. Nytt för i år är att avslutningen av våra föräldragrupper sker på biblioteket då det bjuds på fika och barnets första bok delas ut. Förskollärarna ansvarar för samverkan med biblioteket.

”Ett barn som kommer från en familj där föräldrarna har läst mycket för barnet, pratat med det och stimulerat dess språkutveckling har ett ordförråd på ca 17000 ord när det börjar skolan, medan ett barn utan den här bakgrunden bara har 7000 ord, säger Gerd Almqvist-Tangen.

Öppna förskolan är stängd vid semester, planeringsdagar, utbildning och eventuell sjukdom. Öppna förskolan har inte heller under det här verksamhetsåret varit stängd pga. sjukdom :)

Riktlinjer för öppen förskola och vad verksamheten ska utgå ifrån

Öppen förskola på en familjecentral är en särskild och specifik verksamhet då den skiljer sig från övriga förskolor även andra öppna förskolor. Läroplanen gäller inte för öppen förskola men kan vara vägledande enligt skolverket. Skolverket har skrivit Allmänna råd med kommentarer för öppen förskola, det skrivs om generella rekommendationer hur en lag eller annan författning kan eller bör tillämpas. Verksamheten är inte lagstadgad.

Skolverkets pedagogiska principer:

Leken har av tradition haft stort utrymme i förskolepedagogiken och dess betydelse för barns utveckling och lärande betonas i förskolans läroplan. Redan mycket små barn har förmåga att leka. Leken hjälper barn att förstå sin omvärld, utvecklar deras fantasi och skaparkraft och tränar förmågan till samarbete.

Stor vikt läggs också vid skapande verksamhet och vid barns språkutveckling.

Personalen i den öppna förskolan vänder sig i sitt arbete inte bara till barnen utan även till vuxna.

En del av det pedagogiska arbetet med de allra yngsta barnen inriktas på att stödja och stärka föräldrarna i föräldrarollen.

Kommentar:

På öppna förskolan arbetar vi grundläggande med de allra minsta barnens behov och utveckling.

Öppna förskolans mål är att öka föräldrarnas medvetenhet om det späda och lilla barnets behov för att stödja barnets utveckling.

Områden som vi arbetar med är anknytningen och samspelets betydelse. Beröringens betydelse och frigörande av närhetens hormon, oxytocin, som ger oss lugn, välbefinnande

samt skapar och förstärker våra relationer. Detta påverkar senare i livet i sin tur hur människor kan hantera sociala relationer och hur vi mår psykologiskt och kroppsligt. *Vi försöker att lägga en grund om dessa kunskaper i spädbarnsmassagegrupperna*

Sue Gerhardt skriver i sin bok *Kärlekens roll*, hur känslomässig närhet formar spädbarnets hjärna. ”För att förebyggande åtgärder ska vara effektiva, måste de sättas in på det stadium där de gör mest nytta. Dessa grunder för en mänsklig varelse läggs under graviditeten och de två första levnadsåren. Det är då den sociala hjärnan skapas, och det är då en individs känslokaraktär och känslomässiga resurser grundläggs.”

Babymassagen förmedlar praktiska kunskaper om de strykningar som används, att fråga det lilla barnet om lov att få massera är en del i en respektfull kommunikation. Att lära sig att förstå och tolka barnets signaler är en annan viktig del av massagen. Vi samtalar om anknytning, samspel, barnets olika medvetandetilstånd, olika former av gråt och bemötande av dessa. Information om den senaste forskningen om beröringens och massagens betydelse för barnets utveckling.

Familjecentralens gemensamma ledstjärna lyder: På Familjecentralen ska alla mötas av en välkomnande atmosfär och en miljö, där bred kompetens i samverkan ger möjlighet till positiv utveckling för blivande föräldrar, barn och deras föräldrar.

På öppna förskolan arbetar vi aktivt och medvetet i bemötande av både barn och vuxna. Det är i mötet som normer och värden skapas.

Förskollärarollen och medvetenhet är avgörande i relation till de signaler som sänds ut om värden och demokrati på öppna förskolan. Bemötandet av barn/vuxna sker respektfullt med tydliga signaler för att skapa trygghet hos besökarna.

Respekt, samspel, signaler, bemötande, lyhörddhet och beröringens betydelse är en del av vad vi går igenom i spädbarnsmassagen. Normer och värden grundläggs tidigt i bemötande av det späda barnet.

Trygghetscirkelns föräldraskap Bygger på anknytningsterorin och femtio års forskning.

Trygghetscirkelns föräldraskap hjälper föräldern att förstå och möta sitt/sina barns behov.

Träffarna sker i grupp med ca 8 deltagare. Ibland är barnen med, ibland inte. (obs endast de allra minsta barnen är med). Gruppen träffas 8 tillfällen dagtid eller 4 tillfällen kvälltid och tittar på videoavsnitt med tillhörande diskussion och reflektion. Trygghetscirkeln är evidensbaserad.

Språkutveckling har ett eget tema i föräldragrupperna där vi diskuterar hur man som förälder kan samspela, stimulera och bemöta barnet för att främja en god språkutveckling.

Konsekvenser för barnet med de bortvända barnvagnarna, Tv-tittande och mobilernas intrång i vår vardag är ämnen som diskuteras under temat språkutveckling.

Motorikens betydelse är ett nytt tema i våra föräldragrupper. ”Rörelser som sätter hjärnan på spåret” Forskning har visat att spädbarnsreflexer som inte integreras tillräckligt kan leda till svårigheter att läsa och skriva, till koncentrationsproblem och hypo- eller hyper-aktivitet.

Vi vill öka föräldrarnas medvetenhet om rörelsens betydelse för hjärna och inläring.

I babyrytmikgrupperna stimuleras föräldrarna till lek med sina bebisar. Leken är av stor betydelse för att utveckla förmågan till turtagning, samförstånd, ömsesidighet samt att förstå leksignalen. Att äga förmågan till samförstånd, turtagning, ömsesidighet och förstå samspelelsignaler är grunden till att ta ansvar och att äga ett inflytande på sin tillvaro. Leken hjälper barnen att förstå världen och sig själv, vilket är en grund för ansvar och inflytande.

Babycafé, en mötesplats för föräldrar till de minsta barnen 0-1år Vi skapar en möjlighet till möten i lugn miljö och atmosfär för föräldrar till de minsta barnen.

Leken är central på öppna förskolan. Förutsättningar till lek skapas genom en lekvänlig miljö, stimulerande material och tydliga signaler från vuxna. I leken är barnet kapten på sin egen båt med ett verkligt inflytande över sin egen situation. Viktigt är dock att det finns lyhörda vuxna omkring som kan hjälpa barnet att utveckla leken så att den skapar en sund utveckling för barnet.

Lek, skapande, sagor, sång, umgängesträning och gruppaktiviteter är grundläggande på öppna förskolan för att stimulera utveckling, sinnena, kreativiteten och fantasin.

Lärande och utveckling för de större ofta syskonbarnen på öppna förskolan, handlar mycket om den fas i livet, då man ska förstå och acceptera en förändrad familjesituation. Öppna förskolan ger möjlighet till bearbetning, genom leken i en anpassad miljö och medveten personal.

För att ett barn ska kunna ta ansvar och ha ett inflytande över sin situation krävs ett samspel med omgivningen. Något att leva upp till som är i relation till ålder, samt att vara med och påverka inom ramar som är relaterade till ålder och mognad. Barn behöver lära sig hur världen fungerar och vad som förväntas av dem och hur de kan vara med och påverka världen. I den bästa av världar fungerar de vuxna som vägledare och guider. Barnets bästa möjligheter till växt, utveckling, bearbetning och förståelse är leken. Leken grundläggs tillsammans med vuxna. Det är föräldern eller annan vuxen som initierar leken och lär barnen att leka.

Ett lekande barn är ett lärande barn. Leken skapar lust, lust skapar liv, viljan till att lära, samt rörelse och utveckling.

På öppna förskolan arbetar vi i paritet med det utvecklingsprogram som tagits fram för Sandvikens förskolor och skolor 2016-2020. I programmet lyfts specifikt grundläggande värden och inflytande, bemötandet ses som en framgångsfaktor. Språkutveckling är ett annat prioriterat utvecklingsområde där vi arbetar genomgripande.

Utformning:

De öppna förskolorna utformas efter de behov som finns i upptagningsområdena. Det gör att innehållet i verksamheten kan skilja sig betydligt åt mellan olika kommuner men även inom en kommun. Öppen förskola bör vara en resurs för barnfamiljerna i närsamhället/bostadsområdet och bidra till att det sociala nätverket kring barn och föräldrar stärks. I många bostadsområden utgör den öppna förskolan en social och kulturell mötesplats som medverkar till en ökad kontakt och gemenskap mellan de boende.

Kommentar:

Specifikt för öppna förskolan i Sandvikens kommun är att hela kommunen är ett upptagningsområde för öppna förskolan förutom en kommunedel, Storvik. Det betyder att vi inte kan vara en resurs i närsamhället för många av besökarna och att det till viss del försvårar till att skapa sociala nätverk, även om så sker. Ett stort upptagningsområde skapar inte samma kontinuitet i besöksgruppen, besökarna kommer många gånger från helt olika områden. Igenkänningsfaktorn försvåras då en del besökare kommer mera sporadiskt och det blir svårare att skapa varaktiga relationer. Det är också svårare för personalen att känna igen alla

besökare.

En farhåga var att en del besökare kan känna sig anonyma och ”osedda” och att de kommer att avstå från att komma. Denna farhåga har i vissa fall besannats då en del föräldrar tycker att tröskeln blir för hög till öppna förskolan särskilt gäller detta personer med specifika bekymmer såsom t.ex. social fobi.

Många föräldrar och barn uttrycker också sin uppskattning över att öppna förskolan finns. Uttryck som ”vad skulle vi göra om inte öppna förskolan fanns?” är inte ovanligt, eller barn som visar sin uppskattning genom att de gärna vill stanna kvar och leka när det är dags att gå hem.

Värdegrunden:

All offentlig verksamhet för barn vilar på demokratins grund. Barnkonventionen innehåller fyra grundläggande principer. Aktivt skydda alla barn mot diskriminering, barnets bästa skall komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn. Barnets rätt till liv och utveckling skall vara vägledande. Barnet skall inte bara ha rätt att uttrycka sina åsikter, utan åsikterna skall också tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

I den öppna förskolan ges många tillfällen att levandegöra ett demokratiskt förhållningssätt, till exempel i situationer som rör hänsyn till andra människor, alla människors lika värde samt ansvar och inflytande.

Kommentar:

Hur skapas normer och värden och på vilket sätt uppfattas de av barnen och hur tar barnen till sig av normer och värden?

Barn lär sig genom samspel och spegling vilket betyder att tonvikten ligger på de vuxnas förmåga att samspela, spegla, leda och leka med barnen. Vi arbetar med att se, höra, göra och bekräfta barnen, ett mänskligt behov som även gäller vuxna.

Bemötande, förhållningssätt och möten med barn är en viktig aspekt på öppna förskolan då det är genom samspel barnet förvärvar sin självkänsla. Barnet behöver känna sig själv och i trygghet med en god självkänsla, våga upptäcka och utforska världen, tillfredsställa sin nyfikenhet och våga tro på sin förmåga, detta leder vidare till ett gott självförtroende. En god självuppfattning och ett förtroende till sig själv skapar trygga individer och lägger grunden till en harmonisk hjärna som växer, utvecklas och vidare speglar av sig goda, mänskliga värderingar och normer. Till detta krävs vuxna medvetna, samspelande individer. I föräldragrupperna lyfts dessa frågor aktivt. Praktiskt arbetar vi med samspel, beröring, kommunikation, lek och rörelse i t.ex. spädbarnsmassagegrupperna och i babyrytmiken. Dessa aktiviteter för de minsta barnen, om de görs på ett positivt och medvetet sätt, skapar de grundläggande normer och värden för barnen.

Vi arbetar medvetet med bemötandet av våra besökare. Det är i våra möten och i vårt bemötande som vi skapar normer och värden.

Våra gemensamma demokratiska värden i kommunen, barnkonventionen och vår gemensamma ledstjärna på Familjecentralen är vägledande för öppna förskolans arbete.

Vi arbetar för att leva upp till vår ledstjärna med att skapa ett positivt bemötande, en välkomnande atmosfär, en trygg och skapande miljö.

Personal, lokaler och miljö:

I skollagen ställs kvalitetskrav på kommunal förskoleverksamhet. Det skall finnas kompetent personal och verksamheten skall bedrivas i ändamålsenliga lokaler.

Den öppna förskolan bör ha tillgång till lämplig och stimulerande utemiljö som erbjuder tillfällen till lek.

Kommentar:

Personalen har ändamålsenlig utbildning och verksamheten bedrivs i lokaler planerade och byggda för verksamheten, de är nya, fräscha och utformade för att främja barns lek och skapande samt vuxna besökares umgänge.

Öppna förskola saknar tillgång till lämplig och stimulerande utemiljö angränsande till förskolan.

Vasaparken i ett närliggande bostadsområde används som utflyktsmål och utemiljö.

Mål för verksamheten hösten 2016 och våren 2017

Mål och grund för den allmänna verksamheten förändras inte på något betydande sätt från ett år till ett annat. Vi har en genomströmning av nyblivna föräldrar med sina barn där behoven i grunden bottnar i den verksamhet som bedrivs. Det lilla barnets behov av anknytning, samspel, beröring, utveckling, stimulans, kommunikation etc. är konstant och utifrån detta skapas verksamheten.

Ett samarbetsmål är att fortsatt utveckla och förstärka samverkan med BHV och MHV. Svårigheterna till samverkan har varit brist på struktur och personal på MHV och BHV. En ny samordnare till hösten och förhoppningsvis bättre struktur och ordning på personaltätheten ska skapa en tydligare och bättre samverkan.

Heléne blir ny samordnare och Pia går utbildning i Trygghetscirkelns föräldraskap, den interna verksamheten på öppna förskolan utvecklas vidare.

Att reflektera över är att Kommunen har tre personal anställda varav en på 40%, landstinget har minst fjorton anställda men kommunen får ta ansvar för att försöka driva utvecklingen framåt på Familjecentralen. :)

Pia Wester

Sandviken 2017-07-14